

Márton Evelin

FARKASHAB

ARCHÍV NAPLÓ

1999. augusztus 11. Jól véssed emlékezetedbe, amit átélsz, mert csodás szerencse az, hogy legalább egy napfogyatkozást láthattál – prédikálta Kheisal bácsi, a földrajztanár, aki már nagyon öreg, és apám új házában lakik. A műanyag pénzt¹, amely szintén a pillanat tanúja, zsebre vágom, és még akkor éjjel eliszom a Bzukában, ami a legmenőbb hely, nem a faluban, ahol megoszlanak a vélemények róla, hanem szerteszét a környéken, ahová a híre, mint a mustárgáz, szétszivárgott. A Bzuka eredetileg repülőgéphan-gárnak épült, a két Rezimmel, apával és fiával látogatom, ha a faluban vagyok, legfeljebb Ilhamival. Amióta elköltöztünk az új portára, a *nagyvíz* és az erdő közelébe más utakon járok, főként egyedül.

A napfogyatkozás órájában Kheisal bácsi összkomfortos hintójában üldögélt, ahogy ő nevezi a tolokocsiját, Ignác, apám mindenese pohárral kezében állt, melyben a kékszesz ezúttal sötétlő lötyty, apám, hegesztőszemüveggel védve látását, a házfalnak támaszkodott, Ilhami és a csodatevő öccse, Ámet, Rezim meg én felmásztunk a siló betonfalára, hogy közelebb érjen a végzet, Ámet szerint, aki sík hülye. Már 24 órája ébren vagyunk. Kheisal megszokásból, mi azért, mert sokat ittunk tegnap éjjel, összevesztünk, és én, a marha Paradis bélyegétől remélve a békét, felpörgettem a klánt. Ámet, aki, a frász tudja, mitől oly csodatevő, velem ugyan nem tett csodát, és senki olyannal sem, akit ismerek, arról hadovált, miközben haladni kellett volna a káposztasorok gyomlálásával, hogy munkánk értelmetlen, mert jó a világvége. Apánk kijelentette, hogy az üdvösség elérése érdekében jobb, ha mégis munkával fogadjuk a ránk mérteket, haladjunk szaporán. Ifjabb és idősebb Rezim és Kheisal úr, akik a káposztás szélén ücsörögtek az árnyékban, úgy gondolják, minden napot érdemes megünnepelni, mert másképp nem érdemes. Ez utóbbit illetően, hogy hogyan nem érdemes, ismét jól összeveszttek, Kheisal bácsi vérszomjas dögnek nevezte ifjabb Rezimet, jelezve azt is, hogy mindez atyai örökség, vagy átok, ahogy a Rezimeknek jobban tetszik.

Míg ők szokásukhoz híven veszekedtek, én Ilhami mellett görnyedtem, aki ott nyögött a párhuzamos sorban, és átkozta születése pillanatát. A ve-

szekedés otthon, apám udvarában csúcsosodott, Kheisal bácsi szerint azért, mert leesett a vércukorszintünk, Ámet szerint meg azért, mert a napfogyatkozás sorsfordító pillanat.

Ámetnek lövése sincs a csillagászatról, csak beszél összevissza, mint az a sok szent seftes és eszelős, akiket annak idején az Újpiac mellett ismertem meg. Azt hiszem, eltávolodtam gyermekkorom helyszíneitől, és mélyre ástam magamból részeket. Mindenki így teszi, nem? WP-vel nem kommunikálunk, de sokat gondolok rá. Van egy férfi, Aloisnak nevez. Életünk szappanopera. Amióta akkor megyek haza a faluba, amikor akarok, mindennek más kiterjedése és értelme lett. Az emlékeim összekeveredtek a fantáziámmal, lehetetlen szétválasztani már, mi igaz, és mi nem, vagy mi volt az a múltban.

Első állásinterjú, 1999.október 14. Magánháznak tűnő épület előtt állok a városnak abban a felében, ahol nem túl gyakran jártam ez ideig. Többen is dohányoznak már a szűk előkertben, és nem néznek rám csak lopva, ahogy az ellenfelet méricskélük az emberek általában. Felőlem meggebbedhetnek, gondoltam merészen, és a környéket fürkésztem. Az utcán jól öltözött népek andalogtak, kisgyerekek, nagymamák és nagypapák, kutyák, két macskát is vittek, pórázon, ilyesmit az Újpiacnál nem lehet látni, káprázatos. Emitt a Békadombon csak egyszer jártam, Paradis úr édes mamukájánál, akinek létezéséről fogalmam nem volt korábban, és anyám sem tudott arról, hogy *őfelsége* P. D. nem árva, de még mennyire nem az. Két évvel ezelőtt egy éjszaka, mikor éppen Ingel és Marinka véget nem érő veszekedését hallgattam a *Liliom Retro Mosodában*², melynek tárgya a távkapcsolat, egyáltalán a hosszú távú és monogám kapcsolat hasznossága avagy haszontalansága volt, megjelent a *bélyegek atyja*³ jól beállva és rendkívül bánatosan. Több napja iszik, ajkai cserepesek és lilák a sok vörösbortól, szája sarkaiban feketés dohányzás, és még ki tudja, mik ragadtak. Végem van Indiánka – mondta Paradis, és a nyakamba borult, mint a régi szép időkben az újpiaci kégliben, hogy a hajamba sírja bele a bánatát. Azt hittem, le van égve, vagy éppen szökésben van megint, de elmondta, hogy rémesen vágyakozni kezdett mamukája után, akit húsz esztendeje nem látott, nem hallott, és az sem felőle, legalábbis ő soha nem kereste, és most sem keresné, csak azt akarja tudni általam, él-e a mamuka, hogy van, és főként mit tervez a családi házzal, mert remek üzleti ötlete lenne – darálta Paradis, ekkor már a mosoda kertjében üldögtünk, hátunkat egy deszkafészernek vetve, cigarettáztunk, és rémesen édes aszúborot ittunk, mert minden más ki-

fogyott a kocsmából. Anyám káprázatos, majd meglátod – hazudta Paradis, és én elhittem.

A *mamuka* sötétlila bársonypongyolába göngyölt sonka, nyakában halott rókaprém. Rendkívül gonosz volt hozzám, már a lépcsőn faggatózni kezdett, és mutatóujjával a mellkasomat bökdöste, amikor elmondtam, ki küldött hozzá, és miért. Az előszobában magasra nőtt könnyezőpálmák álltak cserépedényben. Mamuka sokáig tartotta három ujjá között az államot, és úgy vizsgált, megnézte a fogaimat, beletúrt a hajamba, és megtapogatta a derekam, a karom izomzatát. A mellemmel is próbálkozott, de felmordultam, El Zir-től tanult farkasmordulással, és végre békén hagyta a testemet. Megitatott velem egy pohár tejet, amely már a szent megsavanyodás útjára lépett, és rendkívül hivatalos arccal közölte, hogy az ő fia, Paradi Domingo halott, belefulladt az óceánba, elsiratta, meggyászolta, most a saját halálára készül, a házat az egyházra hagyja, más rokona nem lévén, mivel hogy ő réges-régen Jézus Krisztus menyasszonya, ki másé lehetne ebben a korban. Arcán megremegett a púderek és alapozók tökéletlen vakolata, és berepedezett, főként a szemek környékén. Rá akartam gyűjtani, de kiütötte a kezemből a cigarettát, és sikítózni kezdett, hogy tisztos úrilány, *így meg úgy*. Na, Mamuka néni – mondtam –, én most elmegyek. Fiacskája, a bélyegek atyja él és virul, csókoltatja, és azt üzeni, hogy fontolja meg a végrendeletét, megéri. A mamuka kiakadt, és átkozott visítva, miközben ki-fele lökdösött a házból, azt mondta, én vagyok az ördög, és csak próbára akarom tenni, de ő igaz hittel a Jézus Krisztus menyasszonyaaa, sikította. Válgék egészségére, mamuka, de engedje el a karomat végre, vagy kénytelen leszek erőszakot alkalmazni, különben is, szarok rá, hogy kinek a menyasszonya, én csak üzenetet hoztam méhének gyümölcsetől, mert így megy ez.

A Békadomb aljában meg szoktam állni, mert ott lakik dédanyám, aki naphosszat horgol, vagy takarít. Sokszor a lépcsőházban találok zöldre zománcozott felmosóvedrével és egy T betűt formázó farúddal, amelyen az egyetem leltári száma díszel. Dédanyám a nemes intézmény adminisztratív személyzetéhez tartozott, úgy ismeri az épületet, mint azt a garzonlakást, amelyben két évtizede él. Ma nem mentem be hozzá, pedig jobban jártam volna, ő legalább szeret, kedves és érdekes, s mi több, megbízható, benne soha nem csalódtam, kapcsolatunk *érzelmesen formális*, bármennyire hihetetlen is ez a formula.

A magánháznak tűnő épületben, amely előtt cigarettázok, fordítóiroda működik. Én, a balga azt hittem, hogy majd csodaszép és mélységes verseket, remek prózákat fordítok itt könnyű pénzekért, melyekre rongyot és

harisnyát, cipőt, bort, szivart veszek. A négyütemű motor működéséről szóló szövegrészlet, amelynek lefordítását az álláshirdetés szerint *külső segítség nélkül* megoldjon a bátor jelentkező, erős szívdobogást okozott. Szerettem volna azonnal magamba tolni egy kis Paradis-féle *harmónikus nyugalmat*, viszketetett a hiánya, de már régen nem kaptam csomagot a *derék ausztráltól*⁴. A szívdobogás fokozódott, amikor a többiek, azaz öt hölgy és egy idősebb úr előkapták vaskos szótáraikat a szatyorból, és lázasan keresgélgni kezdték a megfelelő szavakat.

Nem erről volt szó – mondtam az ügyintéző kinézetű fickónak.

Általában nem az történik, amiről szó volt, picinyem. De ne csüggedj, hisz még oly fiatal vagy – mondta együttérzőn a személyzetis, magas, barna, karcsú, kimért, középkorú, max. 40 éves, szinte fiatal, talán még érti, milyen nehéz lenni, vagy legalábbis emlékszik rá.

Én most elmegyek – mondtam neki, mire sajnós az untig ismert választ kaptam, szívesen elkísérne az elmenésben, hát persze, hogyne, gondoltam is. Miért is gondoltam? Ezt hívják automatizmusnak, tehát máris totál káros vagyok, esne a pokol Paradisba, a bélyegeibe és a saját kutya-természetembe, melytől szabadulni nem tudok. Persze, nem is akarok. Anyám szerint soha nem lesz *rendes* állásom, életem, satöbbim. Már megint egy olyan kifejezés, amit nem értek.

Egyetem, utolsó hét.

Dékán: Kafar! Hát magának nincs meg *ez* a vizsgája első évről, a kurvaéletbe.

Én: Ahogy mondja. És sajnós, ha ez csak rajtam áll, akkor nem is lesz meg, mivel nem sajtátítottam el a tárgyat a hosszú évek során. A szervezetem ellenkezik.

Dékán: Nem magán áll.

Én: Magán áll. Igazat beszél.

Második állásinterjú, 2002, ősz.

Ő: Úgy hallottam, írogat.

Én: Előfordul.

Ő: Ez így nem lesz jó.

Én: Mi nem lesz jó?

Ő: Ennél hosszabban kellene válaszoljon.

Én: Mire?

Ő: Bármire! Képes rá?

Én: Ki tudhatja azt? Maga állítólag *lát*.
Ő: Milyen módszerekkel dolgozik?
Én: Attól függ, hogy milyen állapotban vagyok. Néha például teljesen lebénulok, és képtelen vagyok bármire is.
Ő: Miért mondta most ezt el nekem?
Én: Hogy tudja, mire számíton.
Ő: Miért kellene én bármire is számítsak magától?
Én: Azt maga kellene tudja, nem én hívtam magamat ide.
Ő: Szép mondat. Remélem, nem csalódom magában.

Nem volt szívem elmondani neki, hogy ez idáig mindenki, aki közeli kapcsolatba került velem, csalódott, kisebb vagy nagyobb mértékben, mint ahogy én is őbennük. Nem mondtam hát semmit, és Ő alkalmazott engem, alkalmazott nyelvészlet lettem – ahogy Kacsba bácsi mondaná, ha még élne, de hát már ő sem él.

2002/2003 szilveszter éjszakáján megismertem a Kicsi Csont a Kerhene^s pultjánál, és elszöktem vele a tengerpartra, a régi léhaságom nem vezett ki belőlem, ha van Isten, nem is fog, ha nincs, akkor sem. Végigautóztunk a fagyott délen, a falvakban és városokban a szilveszteri mulatságok gőzölgő és színes foltokat sütöttek a jégbe, mindenütt járták táncukat a népek, kiabáltak, két helyen lőttek is igazi fegyverrel. A Kicsi Csont felsóhajtott, és azt mondta, szép hazám oly sok mindenben hasonlít az ő szép hazájához. És hogy mink testvérek volnánk, ugyanabból a géncsoportból, s mi több, hagyományaink is egy töről fakadnak, akárcsak szilaj természetünk és néhány szavunk, amelyek a legintimebb dolgainkat és tevékenységeinket nevezik meg. Világított a hó, és jég, a Kicsi Csont kollégiumi szobájában forróság áradt a fűtőtestekből, az ő a kedvünkért felfűtötte az egész épületet, szinte fűtött a levegő, a függönybe csavarodva néztem a csendes vizet, a szélre fagyott éles hullámtarajakkal. Csont a hátam mögött pakolászott, és arról panaszkodott, hogy az egész testét hamarosan bunda borítja, mint minden férfiét a nemzetségéből, és ez elviselhetetlen. Akárcsak a háború. És az, hogy nem vehet feleségül, ami mégiscsak jó, ki érti ezt. Mit hoztál magaddal ide el? – dúdolta a Kicsi Csont, aki nem beszél ugyan az anyanyelvemet, de minden rezdülését érti saját bevallása szerint. Megmutattam neki a naplót, amelybe be is vezettem a nevét, születési dátumát és megismerkedésünk hozzávetőleges óráját és percét. Illetve azt a tíz darab Paradis-féle bélyeget, amelyet a névnapomig be kellene osslak, és továbbra is uralkod-

nom kéne magamon Paradis szerint, de nem fogok. Minek a napló – kérdezte Csen később, és én elmondtam neki, hogy majd valamikor írni fogok róla valamit, mert így megy ez. Vonnegut! – jelentette ki Csen. Graubvogel – mondtam. De végül is egyremegy, mivelhogy: *így megy ez*.

JEGYZETEK

¹ Az 1999. augusztus 11-i teljes napfogyatkozás alkalmára kiadott kétezer lejes volt az első polimer bankjegy Romániában, hamarosan az összes papírpénzt polimerre cserélték, de küllemük és méretük nem változott.

² A Heuréka klub mostani neve, melyet új tulajdonosai, a Derti-fivérek által nyert 1998 októberében. Dertiékkel, Indiánnal és az öccsével iskolatársak voltunk, bár az való és igaz, a suliban nem túl gyakran találkoztunk, inkább éjszakai kocsmaportyákon, lepukkant parkokban, szemetes bokoralján, a vasúti töltésen, esetleg a színházban, ez utóbbi miatt rémesen szégyelltük magunkat, de ugyanakkor büszkék is voltunk, a fene érti, hogy mire. A Derti-fivérek a visszaszolgáltatási törvények hajnalán hadba léptek, és sikeresen visszaszerezték a területet, amelyen a Heuréka éjszakai mulató, néhai Liliom Mosoda állt. Lebontani költséges lett volna, ezért *hevenyészett struktúra-állag javítás után* (id. Paradis) kicsit átszervezték a díszletet egy-két műbárony függönnyel, szeparékkal, taburettékkel, és örök homályt és fejfájást okozó füstölőrudacsokkal megteremtették *az olcsó sejtelmet* (id. Paradis).

³ Paradis

⁴ Ez Paradis indiánneve, de nevezem néha Francza úrnak vagy Vasárnapfiúnak, mikor hogy esik.

⁵ Kétes lebuja, nagyvárosi félpince, füstölők vannak, de ezektől nem fáj a fejem.